

باسمه تعالی

اسم مقاله: جایگاه ربات های هوش مصنوعی بر تصمیمات و آینده انسان

پدیدآورنده: اکبرزاده، ابوالفضل

متن مقاله:

امروزه هوش مصنوعی و فرآورده های آن در حال پر کردن امور لازم برای سهولت در زندگی انسان هستند؛ دستاوردهایی مثل تئوبانک ها، وسائل منزل و حتی ربات ها که اگر قصد باز کردن انواع ربات های قادر به استفاده از هوش مصنوعی را داشته باشیم، از خودرو تا جستجوگر گوگل را می توانیم ذکر کنیم.

اما مهمترین بحث امروزه، جایگاهی است که ربات های هوش مصنوعی می توانند بر زندگی ما تاثیرگذار باشند. گاهی اوقات بر زندگی و گاهی اوقات بر ریشه تفکراتی ما تاثیرات مستقیم و غیر مستقیم را تحمیل خواهند نمود.

به عنوان مثال ما در بحث سواد رسانه می گوئیم گوگل با آنالیز کاربر و ایجاد یک فضای کاربرپسند سعی در ارائه سایت هایی میکند که کاربر به دنبال آن است و بر همین منوال، توانایی ایجاد شاخه تفکراتی خاص بر ذهن مخاطب را دارد. بررسی شده است که راهکار هایی مثل التاء یا تحریف چه میزان تاثیری بر تفکرات افراد یک جامعه می گذارد یا آن که وقت شناسی در رساندن مطلب، توان ایجاد فضای غیر قابل کنترل را برای رسانه ها ایجاد می کند.

در بحث هوش مصنوعی نیز با توجه به اینکه این علم ظرفیت به سزایی در ایجاد متون و امکان استفاده یا سوء استفاده از این قابلیت در بحث های رسانه ای را دارد؛ ما باید بررسی کنیم که جایگاه تاثیر گذاری و تاثیر پذیری هوش مصنوعی بر تفکرات انسان و عقل و داده انسان تا چه میزان و چه اندازه است.

برای باز کردن این موضوع، در ابتداء باید به این بحث پرداخت که «آیا هوش مصنوعی قابل کنترل و پایش هست یا خیر؟»؛ هوش مصنوعی دارای انواع مختلفی هست که با توجه به وظایف هر یک از شرکت های کنترل کننده این بحث، وظایف و شاخه عملیاتی این علم متفاوت از موضوع خواهد شد.

شرکت های آمازون (Amazon)، گوگل (Google) و مایکروسافت (Microsoft) از شرکت های سرمایه گذار بر هوش مصنوعی متن محور شناخته می شود که بر اساس ربات هوش مصنوعی (Open Ai) جوابگوی کاربران و مخاطبان هوش مصنوعی با اسامی مختلفی فعالیت می کنند.

در گوگل که هنوز اعلام رسمی نشده که آیا سرویس بارد آیا بر تعاملات و نتایج جستجوگر گوگل هم تاثیر گذار هست یا خیر؛ اما در ربات بینگ تحت نام بینگ چت ما شاهد جستجو تحت هوش مصنوعی این شرکت بوده ایم.

میزان رضایت بخشی و به قولی، کاربر محوری در بینگ بیشتر از گوگل و آمازون محسوب می شود زیرا جستجوی افراد بدون مسدود سازی ها و به نقل راحت تر، عدم تحریم ها بوده، علاوه بر این سعی در چند جانبه گرایی برای پاسخ مطلب به کاربر شده است. مثلا اگر از او مشخصات فردی را بپرسیم، در ابتدا اعلام می کند که این پرسش شما چند جواب دارد و به چند شخصیت مختلف اشاره میکند که جواب ها با توجه به سابقه و نتایج جستجوی قبلی افراد اولویت بندی می شود و سپس اعلام می کند که مقصود از این فردی که شما جستجو نموده اید با توجه به منابعی که در اینترنت و یا داده های فضای وب در دسترس است، این نفرات هستند.

ممکن است افرادی در جستجوگر ها باشند که با شخصیت شما مترادف باشند اما در نتایج این ربات جایی نداشته باشند که این همان کاربر محوری در جستجوگر ها می باشد که در ربات هوش مصنوعی بینگ مایکروسافت پیاده سازی و قابل حس بوده است.

حال این بحث را بر جایگاه تصمیمات انسانی میسنجیم؛

اگر ربات هوش مصنوعی پاسخگو، توان پیاده شدن بر روی تلفن های همراه و یا سایر وسایل هوشمند اعم از تلویزیون های هوشمند یا حتی تولیدات آینده بشری مانند منازل هوشمند را داشته باشند، باید کاربر محور باشند و تمام یافته ها و اخلاقیات کاربر خود را دانسته و برای کنترل، پیشنهاد و تنظیم این امور تلاش نمایند. به عنوان مثال ما فردا روزی نیاز به کنترل کودکان از طریق منازل هوشمند به عنوان جایگاه مربی تربیتی در درون خانواده پیدا خواهیم کرد که این رویه را نمی توانیم نادیده بگیریم.

امروزه قابلیت هایی که سرویس های اندرویدی در اختیار ما برای کنترل و پایش تلفن همراه کودکان گذاشته اند، فردا به سرویس هایی تبدیل خواهند شد که قرار است خانه ها و حتی فرای آن محل کار ما را تحت تاثیر خود قرار دهند. پس نیاز است که بر اساس این مقوله، عنوان کنیم که فضای فردای ما کاملا قابل کنترل، زیر نظر هوش مصنوعی و ربات هایی خواهد بود که از این تکنولوژی و دستاورد پشتیبانی می کنند.

شاید ما به رباتی اعلام کنیم و دستور دهیم که در جواب سلام بگو سلام ولی فردای تکنولوژی، این ربات است که به ما سلام میکند و تمام جامعه ما را تحت سیطره خود قرار خواهد داد.

اولین بحث ما این است که آیا کنترل هوش مصنوعی کاملا به دست انسان است؟ آنچه امروزه شاهد آن بوده ایم این بوده که هوش مصنوعی توان برکناری انسان از جایگاه و مقامش را دارد و می تواند از نزد بزرگترین شطرنج باز های جهان نیز برنده بیرون رود که همین زنگ خطری برای ایجاد کنندگان این عرصه شده است.

دومین بحث این است که آیا هوش مصنوعی توان ایجاد نابودی برای نسل بشر یا کره زمین دارد یا خیر؟ که با توجه به مورد بالا به این دست می یابیم که این نیز شدنی است و خارج از محالات به شمار می رود.

در مقاله ای که چندی قبل به بررسی ویژگی ها و لازمه قوانین مدنی در هوش مصنوعی، به نام بررسی زوایای مدنی و قانونی در هوش مصنوعی پرداختم، اعلام کرده بودم که باید در هر جایی، قانونی بر اساس اهمیت های مدنی در نظر گرفته شود و هوش مصنوعی که تاثیر اجتماعی صد درصدی بر زندگی بشری دارد، نباید بی قانون ارائه شود.

ما امروزه شاهد ساخته های نوینی مثل خودران ها، ربات های پاسخگوی آنلاین و ربات های انسان نما هستیم که هر یک توانایی های مختلفی برای کنترل ما و بالعکس آن دارند.

اولین تاثیر مستقیم ربات های هوش مصنوعی بر زندگی آینده بشری، تسهیل در امور اداری است که اگر بخواهیم واقع بینانه تر بنگریم، باید بگوییم نیروی کار رایگان و ارزان درسیستم های اداری استوار خواهند شد. البته این مورد دارای نکات بسیاری هست که در ادامه بیشتر این مساله را باز خواهم نمود.

نکته اول دیدگاه اول ما کاملا مشخصا به نابودی سیستم اداری انسانی اشاره می کند که بر اثر این مورد حتی امکان حذف کامل نیروی انسانی هم حس می گردد؛ حال با وجود به اینکه ضریب و رشد و پایش جینی کشور های توسعه محور، صفر یا حتی کمتر از صفر هستند، این احتمال بسیار بالا و امکان پذیر هست. به عنوان مثال کشوری مانند ژاپن که رشد جمعیتی زیر صفر دارد دیگر توان کارمند پذیری در سیستم های اداری خود را ندارد؛ زیرا حقوق کارمندان بسیار بالا می رود و حتی در شرایطی که قابل پیش بینی هست، دیگر دولت ژاپن توان اعطای حقوق بازنشستگی به کارمندان امروزی خود را نخواهد داشت و مجبور به حذف شرکت ها و در پی آن حذف شدن از لیست کشور های پیشران توسعه را به دنبال خواهد داشت.

مطمئنا دولت ژاپن توان ضرر دادن چنین حجم عظیمی از خسارات نیروی کار انسانی را در خود نمی بیند و بهترین راه حل، ارزان ترین راه حل برایشان خواهد بود؛ پس مطمئنا به دنبال راه های ارزانی مثل همین هوش مصنوعی خواهند بود که نسبت به قیمت بالای نیروی انسانی، قیمتی ارزان تر و حجم خسارت کمتری را به دنبال خواهد داشت.

با این حال، کشور های دیگری مثل آلمان، فرانسه و حتی ایتالیا که در شرایط نزدیک به شرایط کشور ژاپن پیشروی رشد منفی جمعیتی دارند، مجبور هستند تا به استفاده از ربات ها و هوش مصنوعی روی بیاورند. در چنین حالتی، یک بیکاری بی سابقه در کشور های توسعه امروزی رخ خواهد داد که شاید تا مرز تورم و زیان دهی بی سابقه اولیه پیش رود اما پس از استقرار کامل رباتیک، نیاز به کنترل ربات ها توسط انسان حس می شود که ممکن است در صورت نبود متخصصین این عرصه در این کشور ها (به دلیل مهاجرت های بی سابقه کنونی متخصصین این کشور ها به کشور آمریکا)، خطرات و حتی گرانی هوش مصنوعی (به دلیل عدم استقلال تولیدی در این موضوع) نیز باعث تورم و ورشکستگی گردد.

البته باید اذعان داشت که اگر این علوم امروزی در کشور های در حال توسعه [مانند روسیه، چین و ایران] جدی گرفته نشوند سرنوشت آنها نیز مانند کشور های توسعه محور امروزی در آینده خواهد بود.

نکته بعدی که ریز اشاره ای هم شد، این است که استقلال تولیدی در این عرصه مهمترین لازمه برای کشور ها به شمار خواهد رفت؛ به عنوان مثال امروزه اتحادیه اروپا، فدراسیون روسیه و حتی کشور های دیگری، شروع به جریمه نقدی برای شرکت هایی مانند متا، تلگرام و توئیتر نمودند زیرا این شرکت ها قانون رسمی این کشور ها را رعایت ننموده و یا اهمال کاری نموده است. در هوش مصنوعی هم اگر ما دارای یک سیستم بهینه و پیشرفته بومی یا حداقل پاسخگو برای خود نباشیم، دیگر توان کنترل مجازی را نخواهیم داشت. شاید با این حرف نظراتی مانند شبکه ملی اطلاعات یا طرح صیانت از فضای مجازی به ذهن مخاطب خطور کند اما منظور من این دو مقوله نیست بلکه ایجاد یک فضا که پاسخگو و قابل کنترل توسط دست انسان باشد بسیار مهم است. این رابطه را با مثال دیگری بخواهم تشریح کنم مثل این است که ما نقش پدر و مادر را به ربات دهیم تا او برایمان تربیت آفرینی کند که تجربه رسانه های کنونی نشان داده، رسانه ها توان تغییر جایگاه های اجتماعی را دارند و می توانند تفکرات انسان ها را از ریشه ای به ریشه دیگری منتقل کنند. دومین دیدگاه، ایجاد بستر مطمئن تر در امور اجتماعی خواهد شد. [البته این بخش با توجه به نکات مقاله قبلی با نام بررسی زوایای مدنی و قانونی در هوش مصنوعی بیان شده است.] به عنوان مثال با ورود ربات ها به جایگاه های اداری، آمار خلاف های حقوقی مثل رانت، رشوه و شاید بگویم اختلاس، پایین خواهند آمد که البته اگر به بحث امنیت و پاکدستی شرکت های ارائه دهنده این عرصه ایمان داشته باشیم این رخداد، رخ خواهد داد.

از نکاتی که برای دیدگاه دوم می توان ذکر نمود، این است که شرکت ها و متخصصین این عرصه متعهد به قوانین باشند و خودشان عاملی برای خلاف های قانونی نشوند. به عنوان مثال تئو بانک های آینده که تمام وظایف یک شعبه از بانک را تا حد وسیعی بر عهده خود دارد، برنامه یکسانی برای تمامی مردم اجرا نماید و طوری عمل نکند که به افراد خاصی (با شرط ایجاد بی عدالتی) خدماتی مانند تسهیلات را ارائه کند.

البته ما در نئوبانک هایی مثل بلو بانک، تو بانک و شاید باجت هنوز به صورت بررسی دستی و به نقل ساده تر در حالت دورکاری دارای چنین قابلیت هستیم اما نیاز ورود هوش مصنوعی به جای کارمندان، نیازی لازم برای حذف خیلی از تخلفات حقوقی به شمار می رود. حال چه می خواهد بانک باشد یا چه اداره جات ها یا شاید هم سازمان های دولتی.

سومین دیدگاه این است که برای آسایش انسان، چنین قابلیتی واقعا نیاز و لازمه ای برای زندگی های فردای انسانی به شمار می رود. به عنوان مثال هر ساله آمار بالای تصادفات به دلیل عدم رعایت کامل قوانین راهنمایی و رانندگی بوده است، پس ما نیاز اساسی به خودران هایی مثل خودران خلیج فارس داریم که با استفاده از سوخت پاک، توان ایجاد یک رانندگی مطمئن و آسوده را برای انسان

فراهم نماید. یا آن که ربات هایی نیاز است تا به جای انسان توانایی سفر به کرات فرا زمینی را داشته باشند و عملیات تحقیق و تفحص را انجام دهند که این مورد برای برخی از کشورها ایجاد شده و عملیاتی شده است.

چهارمین دیدگاه را می توان ایجاد ربات هایی عنوان کرد که برای نیروی انسانی دارای مخاطرات مهیبی است که به عنوان مثال می توان به آتش نشان ها، برج سازها و دیگر مشاغل پر خطر اشاره داشت که بخواهیم بررسی کلی را انجام دهیم، این نیاز برای ما به شدت احساس می گردد.

با استفاده از این قابلیت هوش مصنوعی، ربات ها باعث کم رنگ شدن مرگ و میر های ناشی از مشاغل سخت و در نتیجه آن، کمتر شدن هزینه های تمام شده دولت برای سرویس دهی درمانی و بیمه ای می گردد که بر نیروهای کار انسانی تصویب می کند.

علاوه بر این جایگاهی که این دو سرویس در بودجه دولت ها دارد، آنچه که هزینه ها را کاهش می دهد، آمار بالای ساخت و ساز های غیر قانونی است که با ورود این تکنولوژی، کنترل و پایش بیشتری در این امور، صورت خواهد پذیرفت.

اگر بتوانیم دیدگاه پنجمی را برای جایگاه تصمیمات هوش مصنوعی بیان کنیم می توانیم به از بین رفتن نیروهای آموزشی اشاره کامل تری داشته باشیم؛ فرض کنیم در آینده دیگر نیازی به وجود معلمین نباشد، زیرا جای معلمان و مدرسان، ربات هایی آمده است که با شناسایی رفتار انسان ها، به تدریس بهتر و جامع تری برای فهماندن مطلب به دانش آموز می شود.

در چنین حالتی، علاوه بر همه گیر شدن آموزشات به صورت کامل، عدالت آموزشی نیز برقرار می شود و طیف های تفکرآتی آینده به یک درک بهتری از علوم مختلف خواهند رسید. البته باز هم نوع رفتاری که یک هوش مصنوعی توانایی تغییر تفکرات و علایق و سلیقه را بر عهده دارد، زنگ خطری محسوس برای فرهنگ های غنی و ریشه دار محسوب می شوند زیرا امکان ظهور و بروز فرهنگ های نوظهور غلط پندار نیز می رود.

دیدگاه ششم این است که هوش مصنوعی بر پایه علوم نانو تکنولوژی توانایی تولیدات غذایی را نیز به دست آورد که منجر به کنترل خوراک غذایی انسان توسط هوش مصنوعی می گردد.

در چنین حالتی نیز باید برنامه ای باز و اجرا گردد که برای مردم قابل کنترل باشد و صنعت غذایی و از آن مهم تر جایگاه تامین نیاز های انرژی انسانی به خطر نیافتد.

قبل از این دیدگاهات عرض نمودم مهم ترین ویژگی این تکنولوژی باید کاربر محوری باشد؛ پس باید توجه داشت که اصل بر وجود چنین علمی وجود و بقای کاربر [یا همان نسل بشر] است. پس باید با دقت، انسجام و تمرکز بالا به خلق چیزی بکوشیم که امکان نابود سازی برای نسل بشر را دارد. در پایان باید یادآوری کنم که دو پرسش اساسی در مورد راه های مختلفی که برای نابودی انسان توسط هوش مصنوعی هست را برایتان بیان نمودم و چگونگی اش را به خلاصه و تقطیع ذکر کردم.

در کل بخواهم جریان را خلاصه وار تمام کنم نتیجه از این قرار است که ورود به دنیای هوش مصنوعی و ربات ها نیاز فردای دولت ها به شمار می آید و این یک امر عادی و از قضا قطعی است؛ حال افرادی هستند که مخالفت هایی داشته باشند چه مخالفت به حق یا چه مخالفت کورکورانه اما آنچه نیاز امروز تمام دولت ها است، ارزان تر شدن نیروی کار و دوری از بی قانونی است که خود دلیلی خواهد شد تا هر دولتی در هر کجای جهان به فکر ورود به این عرصه خواهد افتاد.

در مورد ربات هوش مصنوعی متنی هم یک نکته را بگویم تا مورد توجه و شاید مورد بحث دوستان قرار بگیرد، هوش مصنوعی متنی امروز کامل نیست همانگونه که خود هوش مصنوعی پس از گذشت بیش از چهل سال هنوز تکامل کامل نیافته است پس باید در بهتر شدن این علم کوشید تا فضایی پاک را نصیب آینده خودمان و دیگر آیندگان نماییم.

در ادامه این مقاله سعی می کنم مقالات دیگری را نیز در اختیار شما بزرگواران قرار دهم.

و من الله التوفیق

ابوالفضل اکبرزاده